

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 2

Gemeente Den Haag, 14 augustus 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Margien Oepts

Plv. voorzitter

Joris Molenaar

Lid

Alexander Pols

Lid

Secretaris:

Karen Heijne

BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Beukplein 27

20240814 B/2024-06232

Bouwen: het vergroten van de woning Beukplein 27 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw op deze woning voorstellen maar zij stemt niet in met de gekozen hoofdopzet en architectonische uitwerking.

In de directe omgeving zijn eerder op verschillende architectonische eenheden dakopbouwen vergund en gerealiseerd. Onderhavige opbouw is de eerste op deze architectonische eenheid en daarmee leidend voor toekomstige dakopbouwen op dit ensemble. Het betreft een hoekpand gelegen aan een plein, waardoor de opbouw vanuit drie zijden goed zichtbaar zal zijn vanuit het openbaar gebied.

De commissie stemt niet in met de gekozen rechte hoofdvorm. Zij beoordeelt de hoofdvorm als atypisch voor deze locatie en vraagt de opbouw aan de rechterzijde te beëindigen met een zijschild. Hoewel reeds bestaande opbouwen in dezelfde straat van baksteen zijn, is de voorgestelde zinken afwerking van de dakopbouw voor dit ensemble vanwege zijn bijzondere ligging aan het plein voorstelbaar, mits op een passende wijze architectonisch uitgewerkt en met verfijning gedetailleerd. Om de inpassing van het plan in de omgeving goed te kunnen beoordelen ziet de commissie graag een tekening van het ontwerp in de bredere context over het gehele ensemble voorgelegd, inclusief de aansluiting op het baksteen van opbouwen in het naastgelegen ensemble.

Zowel aan de voor- als achterzijde vraagt de commissie de opbouw middels de pui-indeling beter te laten hechten aan de bestaande architectuur. Aan de voorzijde stemt zij niet in met een vouwpui over de volle breedte. Smallere openingen en openslaande deuren zijn passender bij de onderliggende architectuur. Ook de maat van de felsen dient in de aanzichten te worden meegenomen en afgestemd op de compositie.

In het algemeen beoordeelt de commissie de detaillering als te summier. De detaillering dient compleet te worden gemaakt. Horizontale details ontbreken. De daktrim dient te worden vervangen door een zinken kraal. Voor het hekwerk en de kleur van de kozijnen vraagt de commissie om met een bij het ontwerp en bij de onderliggende architectuur passend voorstel te komen.

2 Daguerrestraat 110

20240814 B/2024-09045

Bouwen: het vergroten van de woning Daguerrestraat 110 door het maken van een dakopbouw met dakterras aan de voorzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Hoewel de commissie zich een dakopbouw op dit bouwblok kan voorstellen, stemt zij niet in met de gekozen hoofdvorm en architectonische uitwerking.

De opbouw is gelegen in het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Regentessekwartier. Vanwege de ruimtelijke regels uit het omgevingsplan dient de opbouw met een forse setback vanaf de voorgevel te worden ontworpen en te worden voorzien van zijschilden. Het voorstel heeft aan de voorzijde dan ook een setback met een rechte gevel (deels met loggia) en een terras, aan de achterzijde een schild en twee zijschilden.

De commissie acht de hoofdvorm van het plan voorstelbaar. Zij is echter niet overtuigd van het plan en beoordeelt het voorstel als een opeenstapeling van ingrepen, waardoor het inboet aan samenhang binnen het dakenlandschap, een belangrijk kenmerk van de cultuurhistorische waarden van het stadsgezicht. Een loggia die de helderheid van het volume aantast is dan ook niet voorstelbaar. De commissie vraagt aan de voorzijde een overtuigend voorstel te doen voor een indeling die passend is bij de bestaande architectuur. Het hekwerk van het terras dient te worden teruggebracht tot de lijn van de schoorsteen. In het vooraanzicht dient het zijhekwerk volledig binnen de schuine van de kap te vallen. De vormgeving van het hekwerk is te grof en niet passend bij de architectuur. Gevraagd wordt een ijz hekwerk in een antraciete kleurstelling toe te passen. Aan de tuinzijde dient de dakkapel te worden verkleind, met meer dakvlak om de kap als zodanig herkenbaar te maken. Bijvoorbeeld tot maximaal de breedte van de dubbele deuren, zonder zijlichten. Een frans balkon is voorstelbaar.

De commissie vraagt de detaillering compleet te maken en specificaties en maten toe te voegen. De boeidelen als beëindiging van het schild dienen in hiërarchie terughoudender, minder hoog, te zijn in relatie tot de bestaande dakrand. Ook de dakrand van de dakkapel dient ondergeschikt te zijn. De dakhelling moet worden aangegeven op de tekeningen en het dakraam ontbreekt op de aanzichten.

3 Daguerrestraat 110

20240814 B/2024-09045

Cultuurhistorie: het vergroten van de woning Daguerrestraat 110 door het maken van een dakopbouw met dakterras aan de voorzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan is beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Hoewel de commissie zich een dakopbouw op dit bouwblok kan voorstellen, stemt zij niet in met de gekozen hoofdvorm en architectonische uitwerking.

De opbouw is gelegen in het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Regentessekwartier.

Vanwege de ruimtelijke regels uit het omgevingsplan dient de opbouw met een forse setback vanaf de voorgevel te worden ontworpen en te worden voorzien van zijschilden. Het voorstel heeft aan de voorzijde dan ook een setback met een rechte gevel (deels met loggia) en een terras, aan de achterzijde een schild en twee zijschilden.

De commissie acht de hoofdvorm van het plan voorstelbaar. Zij is echter niet overtuigd van het plan en beoordeelt het voorstel als een opeenstapeling van ingrepen, waardoor het inboet aan samenhang binnen het dakenlandschap, een belangrijk kenmerk van de cultuurhistorische waarden van het stadsgezicht. Een loggia die de helderheid van het volume aantast is dan ook niet voorstelbaar. De commissie vraagt aan de voorzijde een overtuigend voorstel te doen voor een indeling die passend is bij de bestaande architectuur. Het hekwerk van het terras dient te worden teruggebracht tot de lijn van de schoorsteen. In het vooraanzicht dient het zijhekwerk volledig binnen de schuine van de kap te vallen. De vormgeving van het hekwerk is te grof en niet passend bij de architectuur. Gevraagd wordt een ijz hekwerk in een antraciete kleurstelling toe te passen. Aan de tuinzijde dient de dakkapel te worden verkleind, met meer dakvlak om de kap als zodanig herkenbaar te maken. Bijvoorbeeld tot maximaal de breedte van de dubbele deuren, zonder zijlichten. Een frans balkon is voorstelbaar.

De commissie vraagt de detaillering compleet te maken en specificaties en maten toe te voegen. De boeidelen als beëindiging van het schild dienen in hiërarchie terughoudender, minder hoog, te zijn in relatie tot de bestaande dakrand. Ook de dakrand van de dakkapel dient ondergeschikt te zijn. De dakhelling moet worden aangegeven op de tekeningen en het dakraam ontbreekt op de aanzichten.

4 Linnaeusstraat 137

20240814 B/2024-08914

Bouwen/Cultuurhistorie: het vergroten van de woning Linnaeusstraat 137 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie kan zich een dakopbouw met de gekozen hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar stemt op onderdelen van de architectonische uitwerking niet in met het voorliggende ontwerp.

Het voorstel is gelegen in het gemeentelijk beschermd stadsgezicht Laak. In de omgeving zijn meerdere dakopbouwen op andere, maar vergelijkbare architectonische ensembles vergund en gerealiseerd. De hoofdvorm van de dakopbouw bestaat uit een dakschild aan zowel de voor- als achterzijde. Deze hoofdvorm is passend in Laak, echter dient de dakhelling met 70 graden overeen te komen met de reeds vergunde plannen in de directe omgeving. Tevens vraagt de commissie hoogte van de dakopbouw af te stemmen op de reeds vergunde en gerealiseerde opbouwen..

Kenmerkend voor Laak zijn de horizontale, gestrekte dakkapellen. In dit geval dient de dakkapel aan de voorzijde dan ook een gestrekt karakter te krijgen en is het dakraam niet

passend. De commissie vraagt de maat en positie van de dakkapel in een toekomstbeeld te onderzoeken en de maatvoering (hoogte, breedte en peilmaten) op de tekeningen vast te leggen. Een bredere en gecentreerde dakkapel is mogelijk voorstelbaar. Aan de achterzijde is het schild met een verdeling met twee dakkapellen voorstelbaar, mits in uitwerking en hoogte gelijk aan de voorzijde.

De detaillering is vrij vlak. Passend bij de architectuur in Laak en de hiërarchie in het gevelbeeld dient de dakrand van de dakkapel minder hoog te worden uitgevoerd. Ten opzichte van de bestaande dakluifel moet deze ondergeschikt in maat zijn. Het kozijn sluit vlak aan op het omgezette zink van de zijwang. Dit is voorstelbaar, maar de commissie vraagt het overstek van de dakluifel van de dakkapel iets te vergroten en rondom door te zetten. Een detail van de aansluiting van de dakkapel op de dakpannen met een verholten goot dient te worden toegevoegd. De voorgestelde kleuren en materialen zijn passend bij de architectuur en akkoord.

5 Sportlaan 39

20240814 B/2024-04818

Bouwen: het vergroten van de woning Sportlaan 39 door het maken van een dakopbouw.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder heeft de commissie ingestemd met een dakopbouw op dit bouwblok, maar zij kon nog niet instemmen met de gekozen hoofdvorm en architectonische uitwerking.

Op dit bouwblok met kenmerkende architectuur is aan de Sportlaan 33 eerder een dakopbouw vergund en gerealiseerd. De commissie heeft gevraagd de positie van het trappenhuis en het in stand houden van de lage schoorstenen als structurerend principe voor het totale gevelbeeld in de straat aan te houden. Het aangepaste plan voldoet hieraan. De plasticiteit in het gevelbeeld is behouden, onder andere doordat de rest van de opbouw zich achter de lijn van het trappenhuis bevindt. Het terugliggende volume is daarbij hoger dan het volume van het trappenhuis, conform het vergunde plan. Wel wordt opgemerkt dat de getekende schaduwwerking in het aanzicht en het toekomstbeeld een vertekend beeld oplevert.

De detaillering en de materiaal- en kleurstaat is aangevuld en compleet. In dit specifieke geval heeft de commissie ingestemd met de toegepaste kunststofprofielen omdat zij overeenkomen met de overige kozijnen in het pand.

Tot slot vraagt de commissie bij de uitwerking aandacht voor een nauwkeurige afstemming van de hoogtematen met het vergunde en gerealiseerde plan. Alleen zo kan een naadloze aansluiting van de dakopbouwen op elkaar en daarmee een geslaagd toekomstbeeld worden gegarandeerd.

6 Stuyvesantplein 1

20240814 B/2024-07647

Bouwen: het vergroten en veranderen van de woning Stuyvesantplein 1 door het maken van een dakopbouw met dakterras, het vervangen van kozijnen, het plaatsen van zonnepanelen.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw op deze woning voorstellen, maar zij stemt nog niet in met de gekozen hoofdopzet en de architectonische uitwerking. Het voorliggende plan is zorgvuldig ontworpen en getuigt van een passende duurzaamheidsambitie.

Op het tegenoverliggende blok, uitgevoerd in dezelfde architectuur, is eerder een plan voor een dakopbouw behandeld. Ook zijn in de Stuyvesantstraat eerder dakopbouwen vergund en gerealiseerd. Voor onderhavig plan vraagt de commissie de hoofdvorm af te stemmen op het eerder behandelde plan aan het Stuyvesantplein 16, door aan de voorzijde een kleine setback aan te houden en de gevel in de lijn van de bestaande terugliggende gevelrooilijn te plaatsen. Met dit principe kan tevens op de reeds ingezette trend in de Stuyvesantstraat worden aangesloten. Het metselwerk van de gevel dient aan te sluiten op het bestaande onderliggende metselwerk, uitgevoerd in een keramisch materiaal met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband.

Zowel aan de voor- als achterzijde worden de bestaande kozijnen vervangen, waarbij de oorspronkelijke indeling wordt benaderd en beter passend is bij de bestaande architectuur en het pand een opwaardering krijgt. Bij de raamindeling van de dakopbouw aan de voorzijde is een herhaling van het onderliggende raam in drie delen voorstelbaar, de commissie vraagt echter dit niet hoger uit te voeren dan de bestaande ramen en de bovenlichten toe te voegen. Zij stemt niet in met de voorgestelde blindnissen boven de portiek en vraagt met een nieuw voorstel te komen, passend bij de bestaande architectuur en in relatie tot toekomstige naastgelegen dakopbouwen. Zij vraagt dit tevens in het toekomstbeeld te verwerken. Aan de achterzijde wordt voorgesteld het bestaande onderliggende metselwerk schoon te maken. De commissie waardeert dit en vraagt de achtergevel van de dakopbouw eveneens met een keramisch materiaal te bekleden, afgestemd op het bestaande metselwerk. Het voorstel voor de hekwerken is voorstelbaar, maar dient te worden gecoat.

De detaillering beoordeelt de commissie in het algemeen als te schematisch en zij vraagt dit verder uit te werken conform de bestaande architectuur.

7 Van Heutszstraat 129

20240814 B/2024-04316

Bouwen: het vergroten van de woning Van Heutszstraat 129 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie zich een dakopbouw op dit bouwblok voorstellen, zij stemde echter niet in met de gekozen hoofdvorm en architectonische uitwerking. Het voorstel is gelegen in een bijzonder en hoogwaardig gedeelte van de stad, een complex dat onderdeel uitmaakt van een groter stedenbouwkundig ensemble ontworpen door Cornelis van Eesteren.

Het aangepaste voorstel komt nog onvoldoende tegemoet aan de eerdere bezwaren van de commissie, met name ten aanzien van de architectonische uitwerking van het plan en de zorgvuldigheid van het tekenwerk.

De opbouw vormt een nieuwe beëindiging van het architectonische ensemble en is voldoende ondergeschikt en terughoudend ten opzichte van het onderliggende pand. De setback aan de voorzijde is in lijn met de reeds vergunde plannen. De aangepaste indeling van de voorgevel is uitgelijnd op de onderliggende indeling, maar kent ook een eigen en neutrale indeling. De commissie stemt hiermee in. Ook het hekwerk is in vormgeving en kleurstelling passend bij de bestaande architectuur.

Ook de achtergevel wordt nu bekleed met een keramisch materiaal. De commissie merkt daarbij nogmaals op dat het bestaande metselwerk aan de voor- en achterzijde niet gelijk is. Zij vraagt de keramische bekleding conform de direct onderliggende metselwerk gevel uit te voeren, namelijk met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband. De aangeleverde tekeningen komen op dit punt niet overeen. De indeling van de achtergevel oogt nog steeds onrustig en de commissie herhaalt haar opmerking om de indeling beter aan te laten sluiten bij de bestaande architectuur. De verticale lijnen in de gevel lopen niet door en de twee puien met openslaande deuren zijn niet gelijk. De wachtgevel is gedeeltelijk als doorsnede getekend en dient te worden aangepast. De andere wachtgevel ontbreekt.

De detaillering beoordeelt de commissie als rommelig en inconsequent in relatie tot de bijbehorende overzichtstekeningen. Zij vraagt deze nogmaals bouwkundig en architectonisch door te lopen en op elkaar af te stemmen. Zonder volledig te willen zijn noemt zij een aantal aandachtspunten; de lagenmaat dient gecontroleerd te worden en met een hele steen te beginnen boven de kozijnen, de steenstrip dient ook in de negge te worden omgezet en met minimaal 2 tot 3 koppen op de wachtgevels, bij de schoorsteen dient de steenstrip tot aan het bestaande metselwerk door te lopen, op de detail 5A zweeft het spijlenhekwerk en dient het hekwerk voor het dakpakket te worden gedetailleerd.

8 Vissershavenweg 55

20240814 B/2024-05408

Bouwen: het vergroten van de woning Vissershavenweg 55 door het maken van een opbouw en het vervangen van de kozijnen op de begane grond.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kon zich eerder een dakopbouw met voorgestelde hoofdopzet op deze woning voorstellen, maar zij stemde niet in met de gekozen architectonische uitwerking van zowel de opbouw als van de pui op de begane grond.

De commissie beoordeelt de gemetselde borstwering in het aangepaste plan als passend. Om eenheid in de gevel te brengen vraagt zij echter de borstwering in dezelfde kleur uit te voeren als de ondergelegen gevel ter plaatse van de eerste verdieping. Op de begane grond is de indeling aangepast en verbeterd door het toevoegen van de oorspronkelijke indeling van de bovenlichten en aanpassingen aan de pui. De commissie gaat echter nog niet akkoord. Voor een rustiger gevelbeeld vraagt zij de indeling van de pui aan te passen, zodat de onrust van de ongelijkheid in de deuren wordt weggenomen. Bijvoorbeeld door de stijl aan de rechterzijde te verdubbelen. De indeling van de bovenlichten is daarbij leidend.

9 Vlierboomstraat 332

20240814 B/2024-08735

Bouwen: het veranderen en vergroten van de woning Vlierboomstraat 332 door het maken van een dakopbouw en een dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich een dakopbouw op deze woning voorstellen, maar zij stemt niet in met de gekozen hoofdopzet en architectonische uitwerking. De voorgestelde dakopbouw heeft aan de voorzijde een doorgemetselde gevel en aan de achterzijde een setback met dakterras. In deze straat zijn eerder – op andere architectonische maar wel vergelijkbare eenheden - dakopbouwen vergund en gerealiseerd. Het uitgangspunt voor nieuwe dakopbouwen aan deze zijde van de straat en tussen de hoek (met gerealiseerde dakopbouw) en de basisschool, is om de bestaande dakluifel te behouden om zo een goede aansluiting op het stedenbouwkundig accent van het markante schoolgebouw te borgen. Daarbij wordt de laag met dakopbouwen als een attiek opgevat, met een neutrale en ondergeschikte vormgeving in plaats van een kopie van de onderliggende gevel. Daarbij vraagt de commissie om aandacht te hebben voor de hiërarchie in de gevel. Om de compositie van de gevelindeling te kunnen beoordelen vraagt de commissie om een toekomstbeeld van de dakopbouw op het blok dat loopt van de afwijkende opbouw op de hoek op nr. 298 tot de school.

Bij de indeling van de voorgevel acht de commissie een pui met frans balkon niet passend bij een attiek. Bij gemetselde dakopbouwen is een nauwkeurige afstemming van het nieuwe metselwerk op het bestaande bepalend voor het realiseren van een goed eindbeeld. Daarom vraagt de commissie om duidelijk op de tekening aan te geven dat de nieuwe gevel conform de bestaande zal worden uitgevoerd, namelijk met hetzelfde type en kleur steen, hetzelfde type en kleur voeg, en hetzelfde metselverband. Het boeiend aan de voorzijde is te hoog, binnen de hiërarchie van de gevel dient deze niet hoger te zijn dan de bestaande dakluifel. In het glas opgenomen ventilatieroosters zijn niet akkoord en dienen verholen te worden gedetailleerd. De indeling van de achtergevel is vanwege de setback voorstelbaar. Voor een betere hechting op de bestaande architectuur dient de materialisering (bekleding) van de achtergevel eveneens met een

keramisch materiaal (gezaagde baksteen) te worden afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel. Voor de wachtgevel is een afwerking met gevelstuc in een stofgrijze kleur gebruikelijk (RAL7037 of vergelijkbaar). Voor een goede aansluiting van toekomstige naastgelegen dakopbouwen vraagt de commissie de keramische bekleding minimaal 2 tot 3 koppen om te zetten op de wachtgevels.

In het algemeen dient de detaillering passend te zijn bij de onderliggende architectuur, minder grof, vlak met meer dieptewerking en slanker vormgegeven. Kunststof kozijnen zijn voorstelbaar mits uitgevoerd in een blokprofiel om het uiterlijk van de oorspronkelijke houten kozijnen te benaderen.

Margien Oepts

Plv. voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag